

ČETVRTI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE

1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

PANEL 7: ZAŠTO JE POLJOPRIVREDNO ZADRUGARSTVO ZAPOSTAVLJENO U SRBIJI?

Tema izlaganja: Promišljanja o zadružnom sektoru Srbije

Marija Nikolić, asistent,
Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Beogradu

Ekonomski institut, Ulica kralja Milana 16, 11000 Beograd, Srbija, E mail: poljoprivredniforum@ecinst.org.rs
Društvo agrarnih ekonomista Srbije, www.daes.org.rs, E mail: milsevar@eunet.rs

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE
1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

Razlozi zapostavljanja zadružnog sektora

- politički
- institucionalni
- ekonomski
- finansijski
- kadrovski
- terminološki
- ?

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE
1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

Institucionalni – zakoni i strategije

Brojni nacrti i predlozi zakona o zadrugama

Nacrt zakona o zadrugama (2012)

Strategija razvoja zemljoradničkog zadrugarstva
u Republici Srbiji (2012)

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE
1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

Zadruga kao deo privrednog sistema

Analiza stanja sektora poljoprivrednog
zadrukarstva (IPN, DAES, ...)

Može li se sudbina zadruga posmatrati
izolovano?

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

Broj novoosnovanih i ugašenih preduzeća u periodu 2009-2011. godina

Godina	Broj osnovanih preduzeća	Broj ugašenih preduzeća	Bilans
2009	10.013	3.598	6.415
2010	9.469	9.388	81
2011	8.470	13.580	-5.110

Izvor: Obrada autora na osnovu podataka APR

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE
1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

Mala i srednja preduzeća

- Strategija razvoja Srbije – mikro, mala i srednja preduzeća nosioci privrednog razvoja

2000-2008. godine jačanje sektora MSP

- 99,8% ukupnog broja preduzeća nefinansijskog sektora
- zapošljavaju 940.000 radnika (67,2% ukupno zaposlenih u nefinansijskom sektoru i 43,2% od ukupnog broja zaposlenih)
- učestvuju sa 50% u izvozu Srbije

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE
1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

Mala i srednja preduzeća - 2

Cilj Nacionalne strategije razvoja – da se do 2015. godine u Srbiji svake godine otvori za 10.000 više MSP nego što ih se zatvori

2008-2013. godine - stagnacija i slabljenje sektora MSP

- Srednja preduzeća najviše pogođena u recesionoj krizi
- Broj MSP smanjen za 0,7% (srednjih za 3,4%)
- Broj zaposlenih u MSP smanjen za 0,6% (srednja za 3,5%)
- Ulaganja u MSP smanjena za 29,4% (srednja za 59,8%)

Izveštaj o malim i srednjim preduzećima i preduzetništvu za 2012. godinu

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE
1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

Zadruga kao mala i srednja preduzeća

- Nacrt strategije razvoja preduzetništva i konkurentnosti za period od 2014. do 2020. godine – Prvi prioritet: Reforma propisa koji negativno utiču na poslovno okruženje (Zakon o zadrugama)
- Može li se sudbina zadruga posmatrati izolovano?

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE
1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

Finansijski razlozi zapostavljanja zadruga

- 50,9% direktora poljoprivrednih zadruga smatra da se aktivnosti zadruga povećavaju, 20,4% da ostaju iste, a 28,7% da se smanjuju
- Svega 54,7% poljoprivrednih zadruga kontinuirano ostvaruje pozitivan finansijski rezultat
- Zadružni sektor u celini je u 2009. godini ostvario neto gubitak u iznosu od 900,9 miliona RSD (36,8% sa gubitkom, 19,6% nije poslovalo (ni sa dobitkom ni sa gubitkom), 43,6% ostvarilo dobit) – Satelitski računi zadružnog sektora u Republici Srbiji, 2009. RZS

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE
1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

Kadrovski razlozi zapostavljanja zadruga

- Izvori informacija o zadružnom sektoru
- **Formalno** (poljoprivredni fakultetu u Beogradu i Novom Sadu) i **neformalno obrazovanje** (publikacije, treninzi, nevladine organizacije...)
- **Zadružni menadžeri** – visokoobrazovani stručnjaci, svestranog obrazovanja, sa poznavanjem specifičnosti zadružnog organizovanja i verom u zadružnim model organizovanja
- Svega 50,9% direktora poljoprivrednih zadruga smatra da su zadruga bolje od drugih organizacija, 30,6% da su iste kao i druge organizacije, a **18,5% da su lošije** od drugih organizacija

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE
1947

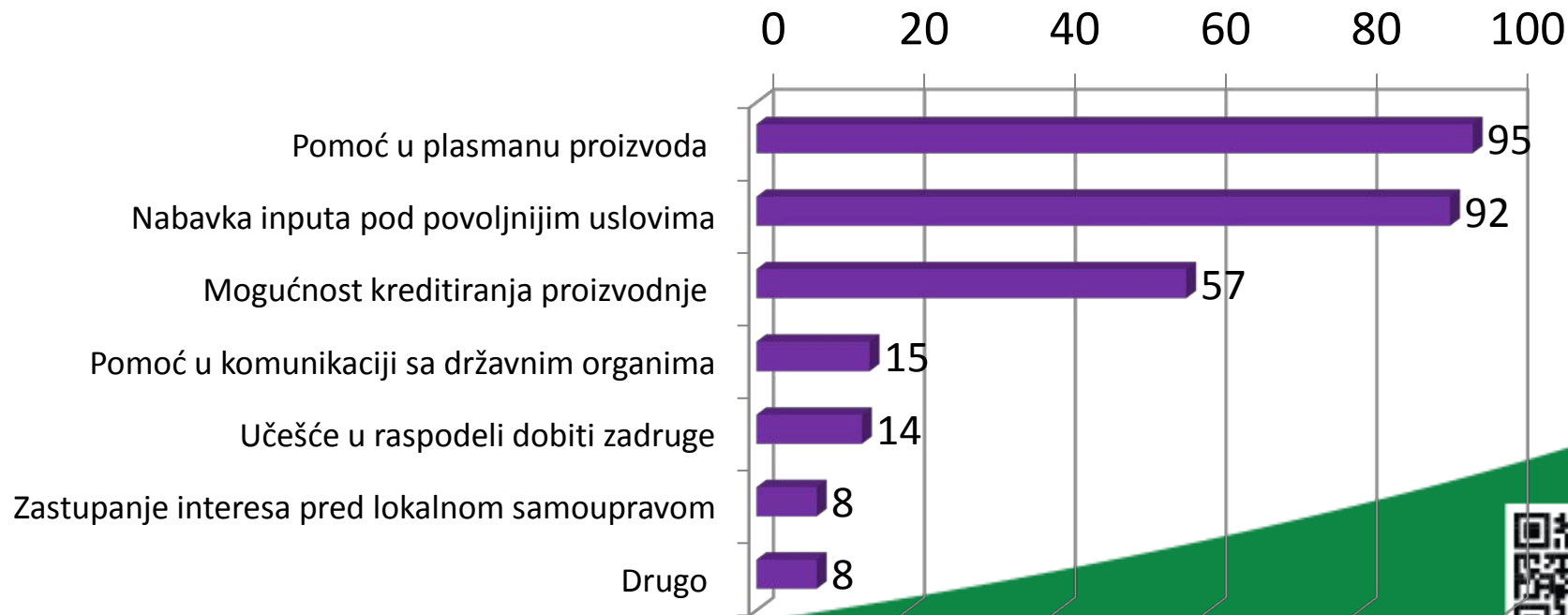

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

Šta zadrugari očekuju od poljoprivrednih zadruga?

Motivi za ulazak u poljoprivrednu zadrugu

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE
1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

Terminološke nesuglasice?

- Zadruga ili kooperativa?
- Udruženja poljoprivrednih proizvođača
(*producers organisations*)

Crna Gora – “Vlada usvojila Prijedlog zakona o kooperativama” - 19. jun 2014. (sektorski zakon o poljoprivrednim zadrugama)

ČETVRTI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE

1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

Drugi razlozi za zapostavljenje zadruga?

Ekonomski institut, Ulica kralja Milana 16, 11000 Beograd, Srbija, E mail: poljoprivredniforum@ecinst.org.rs
Društvo agrarnih ekonomista Srbije, www.daes.org.rs, E mail: milsevar@eunet.rs

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE
1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

Šta i kako dalje u zadrugarstvu Srbije?

Opredeljenje za razvoj zadružnog sektora

Jačanje institucionalnog ambijenta

Unapređenje zadružnog obrazovanja

HRANA ZA EVROPU

KAKO REALIZOVATI STRATEGIJU POLJOPRIVREDE
I RURALNOG RAZVOJA SRBIJE 2014-2024?

Subotica, 22-23. oktobar 2014.

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE

1947

Друштво аграрних економиста Србија
Serbian Association of Agricultural Economists

Hvala na pažnji

dr Marija Nikolić, asistent
Poljoprivredni fakultet, Beograd

mnikolic@agrif.bg.ac.rs

